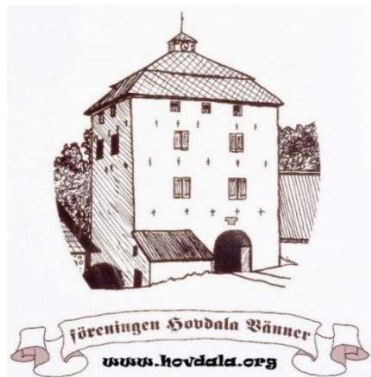

Meddelande mars 2025 från

Hovdala vänner

Sedan sist

Julglögg och mingel

Söndagen den 15 december samlades medlemmarna i Hovdala vänner för traditionsenligt mingel med glögg. Platsen var liksom tidigare år Boketorp.

Årsmötet den 9 mars

Stadageenligt årsmöte genomfördes den 9 mars. Platsen var matsalen i restaurangen Ett 40-tal deltagare. Sedvanliga årsmötesförhandlingar och ett bildspel som illustrerade verksamheten under 2024. Som av slutning en berättelse med bilder om Häseholmsgården av Olavi Olson

Arbeten vid Hovdala

Den 11 februari hade förvaltaren av naturreservaten vid Hovdala ett informationsmöte med de föreningar som är eller ska bli aktiva på Hovdala

naturområde. Aktuella arbeten är bro över Hovdalaån mellan Tofta vång och Broslätt, tömning av Hammarmölledamm och en bro där. Öppna sandområden, bekämpning av invasiva arter, fortsatt slåtter m,m.

Kvarnrännan vid logen. Här står arbetet just nu stilla i avvaktan på olika beslut.

Gånggrindar på Äspehöjden.

Vandringsleden över Äspehöjdeden är populär året om. Utsikten över trakten och Finjasjön lockar många vandrare att

stanna till. Området är inhägnat för fårbete. Nu blir det lättare att passera.

Hur uttalas namnet Hovdala och varifrån kommer namnet ?

Då och då kommer frågan upp om hur man ska uttala namnet Hovdala. Hovdala som det stavas eller Håvdala som man ofta hör lokalt i bygden. Något helt rätt eller helt fel finns inte. I boken Skånska ortnamn - del Västra Göinge anges uttal med o, således Hovdala som uttal. Betydelsen kan var en plats, en upphöjning i terrängen vid Hovdalaån där slottet nu är beläget. Inspelningar med äldre personer med anknytning till slottet uttala klart Hovdala med o. Inget Håvdala således. Bland de inspelade finns Casimir Ehrenborg - den siste fideikommissarien, broslättsbon Tage Nygren och lokalhistorikern Torsten Karlson. Uttalsvarianten Hoddala med ett kort o och ett stumt v och betoning på sista stavelsen finns också.

Vår medlem Lars Åström som också är guide på Hovdala har forskat vidare. Lars har kontaktat språkforskaren Mathias Strandberg på Institutet för språk och fornminnen i Göteborg som stödjer teorin att namnet Hovdala ursprungligen är ett naturnamn. Lars skriver till Strandberg och berättar att han har diskuterat Hovdalas namn med en språkinsresserad vän från Nottingham. De hade först trott att

namnet kunde kopplas till det gammelgermanska "Hof", men efter att ha hört Strandbergs förklaring om en möjlig koppling till naturen gjorde vännen en liknande koppling till orten Hoveringham i England. Hoveringham, som ligger nära Nottingham, tros ha fått sitt namn från det fornengelska ordet *hofer*, som betyder "hög" eller "kulle". Namnet ska enligt etymologiska källor betyda "boplats för dem som bor på en höjd". Åström bifogar material från Nottinghams universitet som stödjer denna tolkning och säger att han nu anser denna förklaring vara den mest troliga för Hovdala också.

Hur stora var egendomarna förr i tiden?

Tidningsannons i Skånska posten den 29/10 1869

Arrenden.

På arrende under minst Tio år, räknade från fardagen 1869, utbjudas följande fastigheter:

1:o) **Hovdala Säteri**, 4 1/4 mtl och i sambruk med denna gård varande 2 1/2 mtl i Löruks och Elestorps byar. Denna egendom är belägen vid Finja sjön i Brönneå socken, Westra Göinge härad och Kristianstads län, 1/4 dels mil från järnvägsstationerna Hesselholm och Sösdala. Till egendomen brukas i cirkulation 250 tid jord, hvaraf en del är underdikad. Ångarne lemna en årlig medelafkastning af 600 parlass naturligt hö. Tillräckliga och goda beten samt stora odlingslägenheter finnas. Bönder och torpare utgå, utom andra prestationer, öfver 3,000 dagsverken och 200 dagskörslor, allt utan godtgörelse. På gården födas för närvarande 25 hästar, 80 nötkreatur och 150 får. Arrendatorn erhåller vacker och bekväm bostad samt eldbrand till husbehof. Mejeribyggnad är uppförd. Egendomen såsom af säteri och insockneträlsnatur är lägt oeradt: och

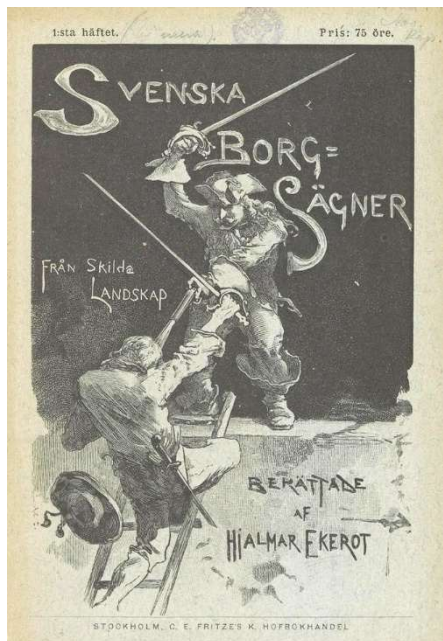
Tidningen Skånska posten

Arrendatorsbostaden

Skrönor om Hovdala

Många är de som berättat om Hovdala och händelser här. Då och då ett spår av sanning men ofta fantasifullt och kanske hämtat från andra platser s.k. vandringsägner. Ett tidigt exempel är häftet Skånska borgsägner från 1883 av Hjalmar Ekerot. 1:a häftet handlar helt om Hovdala.

Här handlar det om Jens Mikkelsen, kyrkoherden Bring i Brönnestad, överste Cronhjort m fl och inte minst Lille Mats. Allt berättat med en utförlig dialog från tiden. En och annan fotnot påpekar att historien är riktig eller utspelats på en annan plats. Häftet kostade 75 öre vilket lär motsvara 47 kr idag. Källa: Uppsala Universitetsbibliotek. Går att ladda ner från Litteraturbanken.se.

Ett loppisfynd

På ett av mina frekventa besök på second hand-butiker i trakten så gjorde jag ett glädjande fynd hos Pingstkyrkan. Som vanligt lät jag blicken scanna över tavelväggen utan nån större förhoppning men då plötsligt fick jag syn på ett hus jag kände igen. Dessutom av en lokal konstnär som jag uppskattar, Mary Grouleff.

Den svart-vita litografin från 1976 föreställde Smeatorpet från Broslätt,

här på sin nuvarande placering i Hembygdsparken. Teckningen är ju gjord innan det ödesdigra pyroman-dåden 1990 och 2013 så även uthuset finns med. Det är ju också från den gamla goda tiden då det kunde hållas djur i Hembygdsparken, ett uppskattat nöje av alla barn.

Priset var mycket facilt, 30 kr, så tavlan fick följa med hem. Smedtorpet har ju fått en speciell plats i mitt hjärta sen jag "lärde känna" barnmorskan Josephine Lundqvist. Att hon var en gräbba från Lund som i unga dar hamnade här i Göingebygden fick mig att genast känna samhörighet med henne.

Soppföreläsningen i våras då jag både berättade om och gestaltade henne gjorde ju att jag fick söka djupare kunskap om henne och då också om Smedtorpet.

Torpet byggdes troligen i slutet av 1600-talet och har hyst olika yrkesmän t ex skomakare och jägare. Från 1840-talet var det boställe för Hovdaldas smeder och redan 1846 kom Anders Lundkvist den äldre dit. Hans son Anders tog sedan över yrkesrollen och det var han som var gift sig med Josefine. De gifte sig 1892 och fick två döttrar. Josephine bodde kvar efter Anders död 1926 och fortsatte sin verksamhet som barnmorska ända till 70 års ålder. Hon

flyttade in till döttrarna i Hässleholm 1930.

Efter henne bodde en Karl Svensson med familj här och under kriget flyttade kronojägare Nils Svensson in. Han arbetade för firman OBEA och köpte in virke av traktens skogsägare till företagets kolningsstation vid Kullaberg.

Slutligen flyttades Smedtorpet till Hembygdsparken inne i Hässleholm år 1947 och där står det ju än. Lite ensamt och övergivet...tänk om en dröm kunde bli sann – att återflytta torpet till sin plats i Broslätt. Där i den vackra kohagen där man ännu kan se husgrunderna och träd och buskar som Josephine troligen plockade frukt och bär från. Kanske kan jag få hänga tavlan i Boketorp så att Smedtorpet i alla fall kommer lite hem....

Av Christel Dahre Nilsson

Kommande verksamhet

Trädgårdsgruppen

Vi är ett gäng där var och en kommer när de kan och vill och bidrar med sin tid och det arbete som hugar.

Tillsammans med trädgårdsmästarna Annika och Jenny hjälpa vi åt att rensa ogräs, plocka äpplen, göra komposter, fixa i ordning i och runt odlingarna vid växthuset eller vid Boketorp. Under tiden lär vi oss alltid något nytt, om arter och sorter, odlingsknep och Hovdals historia och nutid. Idag (10 mars) har vi tex hjälpt till vid naturvårds bränningen som sker i samarbete med Drakängen som arbetar med natur- och trädgårdsvård. Fjölårsgräset bränns av för att ge plats och kraft åt arter som kanske inte klarar konkurrensen med tätt gräs och mossor, vars fröer gynnas av elden och för att hålla marken frisk och frodig även där den inte betas eller slåträs.

Vi träffas oftast varannan torsdag förmiddag från april/ maj och under hela växtsäsongen. Vill du vara med så är du varmt välkommen, kontakta trädgårdsmästarna Jenny och Annika så berättar de när vi ses nästa gång. När det är dags kan du ta med egen fika och lämpliga kläder - tillsammans gör vi det till trevliga stunder.

Öppet slott 18/4

I samband med Konstrundans samlingsutställning på Stallens vind så vill Hovdals personal upprepa fjölårets succé med att låta allmänheten få komma in och titta på slottets salar. Slottsförvaltningen hoppas på hjälp av Hovdala Vänner även i år, för utan vår insats fungerar det ju tyvärr inte då man inte kan släppa in besökare utan att ha bemanning i rummen.

Vill du vara med? Anmäl dig nu till: Anmäl dig snarast till Christel Dahre Nilsson via sms på 070-5629530 eller mail till christel.dahre@gmail.com.

Vårens soppföreläsningar

Vi fortsätter våra populära soppföreläsningar på Boketorp. Så skriv in sista måndagen i månaden i din almanacka!

Först ut är "Vandring - livsstil på Hovdala" den 31 mars kl 18. Då har vi tagit fasta på den paragraf i våra stadgar som säger att vi ska "stödja andra utåtriktade aktiviteter" som sker på Hovdala. Därför har vi bjudit in Hässeholm-Hovdala Vandrar-förening att berätta om sin verksamhet i allmänhet och vandringslederna på Hovdala-området i synnerhet. Det blir som vanligt också en dramatisk inledning med hjälp av HeTS, Hesseholms Teatersällskap som ju är en annan förening med verksamhet på Hovdala.

Den 28 april är det dags att stifta bekantskap med "Änkenåden på Boketorp" dvs Hedvig Sofia Ulrika Ehrenborg. Kvällen bjuder på hennes otroliga levnadshistoria och lite annat som hände på Hovdala vid den tiden samt en del om själva Boketorp.

Den 26 maj hoppas vi att värmen kommit så pass att vi kan samlas ute i Röda ladan. Det gör ju att fler kan komma och lyssna på historien om "Militären på Hovdala". Peter Alf kommer då att berätta om krigsmaktens intåg på Hovdalafältet och verksamheten fram till nedläggningen. Man kan gissa att det blir en blandning av fakta och anekdoter.

Varje träff bjuder vi på en nylagad soppa så anmäl dig på info@hovdala.org.

Hör gärna av dig!

Info@hovdala.org

www.hovdala.org